

ἀκράνοιγμα τό, ἀμάρτ. ἀκράνοιγμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) 'κρόν-νοιμαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄκρος καὶ τοῦ οὐσ. ἀνοιγμα.

Μικρὸν ἢ ἐλαφρὸν ἀνοιγμα πράγματός τινος, οἶον θύρας κττ., ἔνθ' ἀν. : Σ τὸ 'κρόν-νοιμαν τῆς πόρτας ἐσηκώθηκα Κύπρ.

ἀκρανοίγω Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) 'κρανοίγω (Ἀκρίτ. 99) 'κρον-νοίω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. ἀνοίγω.

Μόλις καὶ ἐλαφρῶς ἀνοίγω ἔνθ' ἀν. : 'Κρόν-νοίξε λ-λίον ἡν πόρταν Κύπρ. Ἐκρένοιξα τὴν πόρταν κ' ἐτέρεσα ἀπὸς Τραπ. || Ἄσμ. :

'Εκρόν-νοίξεν τ' ἀμ-μάδκια του τῶαὶ κόφκει τὰ ραφίδκια Κύπρ.

Σιλιάδες λόγια νὰ μοῦ ποῦν, καρκιά μου ἔν' τῶι ἀν-νοίει, ἄν δὲν δῶ τὴν ἀγάπην μου τὴν πόρταν νὰ 'κρον-νοίη

(ἔν' τῶι ἀντὶ δὲν 'κί = δὲν) αὐτόθ.

'Εξύπνησεν τὸ 'εκρόν-νοίξεν τὰ μαῦρα της ἀμ-μάδκια

αὐτόθ. Πβ. καὶ ELeGrand Chansons 188 «κρανοίγει τὰ ματάκια του, ἔκοψεν τὸ ραφίδι».

ἀκράνοιχτα ἐπίρρ. Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Περίστασ.) κ. ἀ. 'κράνοιχτα Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) 'κρόν-νοιχτα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκράνοιχτος.

1) Ὀλίγον τι ἀνοικτά, ἡμιάνοικτα Θράκ. (Σηλυβρ.) Κύπρ. : Ἀφηκες τὴν πόρταν 'κρόν-νοιχτα τῶαὶ μπαίν-νει ἀέρας Κύπρ. 2) Ὅλως διόλου ἀνοικτά Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Περίστασ. Σαρεκκλ.) : 'Κράνοιχτα φῆκες τὸ σπῖτι καὶ δὲ φοβᾶσαι μὴν ἔρθουν οἱ κλέβδες ; (κλέπται) Σαρεκκλ. Συνών. ὁ ρ θ ἀνοιχτα.

ἀκράνοιχτος ἐπίθ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀκράν'χτους Θεσσ. (Ζαγορ.) ἀκράνοιγος Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) 'κράνοιχτος Βιθυν. (Προῦς.) Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) ἀκρόνοιχτος ΙΓρυπάρ. Σκα-ραβ. 50 'κρόν-νοιχτος Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀκρανοίγω.

1) Ὀλίγον ἀνοικτός, ἡμιάνοικτος Βιθυν. (Προῦς.) Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) —ΙΓρυπάρ. ἔνθ' ἀν. : Ἀφησ' τὴν πόρταν 'κρόν-νοιχτην γιὰ νὰ θωροῦμεν νάκ-κον κόσμον Κύπρ. Ἐφέκεν τὴν πόρταν τῇ μαντρί' ἀκράνοιγον κ' ἐξέβαν τ' ἀρνία Τραπ. Χαλδ. || Ἄσμ.

'Αφησ' τὴν πόρταν 'κρόν-νοιχτην τῶαὶ τὸ λυχνάριν ν' ἄφτη Κύπρ.

Τὰ δέγκα της ἐμείνασιν 'πάνω του κλειδιασμένα

τῶαὶ 'κρόν-νοιχτα τ' ἀμ-μάδκια της καρτζίν του γυρισμένα (κλειδιασμένα=στερεωμένα ὡς διὰ κλειδός, καρτζίν=ἀπέναντι) αὐτόθ.—Ποίημ. :

Πᾶρε τὸ μύρο τὸ ἀλαφρὸ | τοῦ ἀκρόνοιχτου ροδοστεφάνου ΙΓρυπάρ. ἔνθ' ἀν. 2) Καθ' ὅλοκληρίαν ἀνοικτός Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) : Φῆκε τὴ θύρα 'κράνοιχτη Σαρεκκλ. Συνών. ὁ ρ θ ἀνοιχτος.

ἀκράνουδος ὁ, Ἰκαρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀκράνης.

Συνομήλικος, ἐταῖρος.

ἀκράπι τό, Ναύστ. Σῦρ. (Ἑρμούπ.) ἀκράπ' Θράκ. (Μάδυτ.) Πόντ. (Χαλδ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) ἀκρέπ' Θράκ. (Κομοτ.) ἀκράπ' Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *akrebi*.

1) Σκορπίος Θράκ. (Κομοτ. Μάδυτ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) κ. ἀ. : Ἐσκότωσα ἕναν δόλημανρον ἀκράπ' Κοτύωρ. β) Μεταφ. ἐπὶ ἀνθρώπου, ἐπιβλαβής, μοχθηρὸς Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) κ. ἀ. : Μὴ πᾶς κοντά του κ' εἶναι ἀκράπ' Ἀρτάκ. Πάνορμ. 2) Ὡς ναυτικός ὄρ., ἡ δευτέρα τρόπισ Ναύστ. : Τὸ ἀκράπι τῆς καρένας. β) Τὸ δεῦτερον ποδόστημα Ναύστ. : Τὸ ἀκράπι τοῦ ποδοστίμου. γ) Ἡ δευτέρα στεῖρα Ναύστ. : Τὸ ἀκράπι τοῦ κορακιού.

ἀκραπολύω ἀμάρτ. ἀκραβολῶ Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἄκρα καὶ τοῦ ρ. ἀπολύω, παρ' ὃ καὶ ἀμπολῶ.

Ἀφίνω ὀλίγον.

ἀκραργῶ Κρήτ.

Τὸ μεσν. ἀκραργῶ. Πβ. Θρήν. Κωνπλ. στ. 846 (ἔκδ. ELeGrand) «τὸν Τοῦρκον ἂν ἀφήκετε 'ς τὴν Πόλιν ν' ἀκραργήση, | θέλει παχύνειν τὸ θηριὸν καὶ θέλει δυναμώσει».

Ὀλίγον τι βραδύνω : Ἀκράργησες νά 'ρθῆς. Ἀκραργεῖ τὸ βράδυ ὁ πατέρας μου νά 'ρθῇ.

ἀκράσιτος ἐπίθ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κρασιστός <κρα-σίζω. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ὁ μὴ πιὼν οἶνον : Δὲν ἀπομένει ποτές του ἀκράσιτος. Συνών. ἀκράσωτος 1.

ἀκρασόβρεχτος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερουδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κρασοβρεχτός <κρασοβρέχω. Πβ. κρασοβρεξιά.

Ὁ μὴ βραχεῖς δι' οἶνου, ἐπὶ τοῦ ταφέντος ἐν βία ἢ ἀδιαφορία ἄνευ τῶν παραδεδομένων ἐθίμων. : Τὸν ἔθα-ψαν ἀκρασόβρεχτο.

ἀκράσωτος ἐπίθ. Μακεδ. (Βογατσ.) ἀκράσουτους Μακεδ. (Κοζ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κрасωτός <κрасώνω.

1) Ὁ μὴ πιὼν οἶνον, ἄοινος Μακεδ. (Κοζ.) Συνών. ἀκράσιτος. 2) Ὁ μὴ κηλιδωθείς, ὁ μὴ ρυπανθείς διὰ χυθέντος οἶνου Μακεδ. (Βογατσ.)

ἀκράτητα ἐπίρρ. ΚΠαλαμ. Τρισεύγ. 62.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκράτητος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ἀκατασχέτως, ἀκαθέκτως : Κυνηγοῦσα τὴν χαρὰν ἀκράτητα.

ἀκράτητος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. ἀκράτητους Μακεδ. (Καταφύγ.) ἀκράτετος Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ.) ἀκράτηχτος Κρήτ. ἀκράτιγος Πελοπν. (Τρίκκ.) ἀνεκρά-τιγος Γ'Αθάν. Δέκα ἔρωτ. 112.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀκράτητος.

1) Ἀκατάσχετος, ἀκάθεκτος, ὁρμητικὸς λόγ. σύνηθ. : Ἀνθρώπος ἀκράτητος. Γυναῖκα ἀκράτητη. Ἀλογο ἀκρά-

τητο. Γέλια - δάκρυα ἀκράτητα. Δίψα ἀκράτητη λόγ. σύνηθ. || Παροιμ. Σέρνει κι ὁ κρατημένος ἀκράτητο καμάρι (ἐπὶ πτωχαλαζόνος) Ἡπ. β) Ἀνυπόμονος Μακεδ. (Καταφύγ.) 2) Ὁ μὴ κρατούμενος, ὁ μὴ βασταζόμενος ὑπὸ τινος Πόντ. (Ῥοφ.): Ἀκράτετο ἔδει τὴν τσάππα (σκαπάνη).

β) Ὁ μὴ δυνάμενος, ὁ μὴ ὢν εἰς θέσιν νὰ κρατηθῇ Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ.) 3) Ὁ μὴ ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τινος, ἀπροστάτευτος Πόντ. (Ῥοφ.): Ἐπέθανε καὶ τὰ γαρδέλλα τ' ἀκράτετα εἶν' (γαρδέλλα = παιδία). β) Ὁ ἀνάξιος ὑποστηρίξεως καὶ μερίμνης Πόντ. (Ῥοφ. Τραπ.)

ἀκρατοπίνω Λεξ. Κομ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκρατος καὶ τοῦ ρ. πίνω. Καὶ παρὰ Βλάχ.

Πίνω ἀκρατον, γνήσιον οἶνον.

ἀκρατος ἐπίθ. Κρήτ. Κύπρ. — ΚΠαλαμ. Βωμ. 12 ἀκρατους Ἡπ. Θεσσ. (Ζαγόρ.) Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. Μακεδ. (Σισάν.) ἀκράτος Αἰγίν. Ἄνδρ. Βιθυν. Ἰος Κάρπ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μύκ. Κύθηρ. Νίσυρ. Παξ. Πελοπ. (Λακων. Μάν.) Πόντ. (Κερασ.) Ρόδ. Σαλαμ. Σίφν. Σύμ. κ. ἀ. ἀγκράτος Πελοπ. (Καλάβρυτ.) ἀκράτους Θεσσ. Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. (Σέρρ. Σιάτ.) Σάμ. κράτους Θεσσ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀκρατος. Διὰ τὸν καταβιβασμὸν τοῦ τόνου εἰς τὸ ἀκράτος κατὰ τὰ εἰς -ατος ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,127. Ὁ τύπ. καὶ μεσν.

1) Ἀμιγής, γνήσιος, ἀγνὸς καὶ ἐπὶ ἄλλων μὲν πραγμάτων, συνήθως ὁμῶς ἐπὶ οἴνου ἔνθ' ἄν.: Κρασοὶ ἀκράτο πολ-
λαχ. Νερό ἀκράτο Σαλαμ. Ἀλεύρι-λάδι-μέλι ἀγκράτο Καλά-
βρυτ. κ. ἀ. Αἶμα ἀκράτο καὶ ἀσταλαμάτιγο Μάν. Κράτου
γάλα Θεσσ. Ἀκράτος ἀσβέστης Κρήτ. Θυμίαμα ἀκράτου Αἰν.
κ. ἀ. || Ἄσμ.

Μῆλο ἔτρωε τὸ πρῶι, τσίτρο τὸ μεσημέρι
τσαὶ κάθε ἡλίου ξέγευμα ἔτρωε μόσκ' ἀκράτο
Αἰγίν.

Ὡρα καλή, ψηλή, λυγνή, τριανταφυλλῆ μ' ἀκράτη
καὶ καστανομαλλοῦσα μου καὶ γατανοφρυδάτη
Ἀπύρανθ.

Βαίνει της περισσὰ φλωριά, μαλάματα ἀκράτα
Αἰγίν.

Ἵστοις ἀραμάδες τῶν δοντιῶν ἔχει ἀκράτο μόσκο

Ρόδ. Συνών. ἀγναῖος 1, ἀγνὸς Β 1, μοναῖτος.

β) Εἰλικρινής, γνήσιος, ἐπὶ ἀνθρώπων Ἄνδρ. Κάρπ. Κρήτ. Παξ. Σάμ.: Φίλος ἀκράτος Κάρπ. Κρήτ. Ἀκράτ' φιλία Σάμ. 2) Καθαρὸς Λέσβ.: Σπίτ' ἀκράτου Λέσβ. Σπίτ' παστριμένον, πιάττα πλυμένα, οὔλα ἀκράτα αὐτόθ.

3) Ἀθῶος Βιθυν.: Ἄσμ.

Τὸ παιδάκι μου τ' ἀκράτο τὸ στρογγυλοπωγωνᾶτο
Βιθυν.

ἀκρατοσύνη ἡ, ἀμάρτ. ἀκρατουσύν' Λέσβ. (Πάμφιλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκρατος.

Καθαριότης: Μουσκουβουλᾶ τοῦ σπίτ' ἀπ' τ'ν ἀκρατου-
σύν' τοῖ τ' δάστρα.

ἀκράφνου ἐπίρρ. Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκρος καὶ τοῦ ἐπιρρ. ἀφνου.

Ἐξαίφνης: Ἀκράφν' ἀκράφν' νὰ φανῇ ἐδῶ κάτω.
Συνών. ἀφνου, ξαφνικά.

ἀκράχαρος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) ἀκρόχαρος Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀκρος καὶ ἄχαρος.

Ὁ λίαν δυστυχής. Συνών. χιλιάχαρος.

ἀκραχτα ἐπίρρ. Πέλοπν. (Γορτυν.) Σύμ. — ΝΠολίτ. Παραδ. 2,1301.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀκραχτος

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς τὴν πρὸ τῆς ἀλεκτοροφω-
νίας, ἐν ὥρᾳ βαθείας νυκτὸς ἔνθ' ἄν.: Ἐσηκώθηκ' ἀκραχτα
Σύμ. Ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀπολογεῖται κανεὶς, ὅταν εἶναι
ἀκραχτα ΝΠολίτ. ἔνθ' ἄν.

ἀκραχτος ἐπίθ. Ἄνδρ. Πελοπ. (Καλάβρυτ.) ἀκρα-
χτους Μακεδ. (Καταφύγ.) — ΚΘεοτόκ. Καραβέλ. 9 ἀκραγος
Εὐβ. (Ὁξύλιθ. κ. ἀ.) Πελοπ. (Ἀρκαδ. Λακων. Μάν. Ξυλόκ.)
ἀκραγους Λέσβ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κραχτός < κράζω.

1) Ὁ μὴ κράζας, ὁ μὴ λαλήσας, ἐπὶ πτηνῶν Ἄνδρ.
Λέσβ. Πελοπ. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Λακων. Ξυλόκ. Μάν.):
Τὰ πουλλὰ εἶναι ἀκραχτα ἀκόμη Ἄνδρ. Ἀκραγοὶ οἱ κοῦ-
ροι σηκώνομαι (πρὶν λαλήσουν οἱ πετεινοὶ ἐγείρομαι τῆς
κλίνης) Μάν. || Φρ. Ἀκραγο πουλλὶ εἶναι ἀκόμη (ἐπὶ νέου
ἢ νέας μὴ ὠρίμου, ἀπείρου τοῦ κόσμου) Ἀρκαδ. Καλά-
βρυτ. Ἀκραγους πιτ'νὸς (ὁ πρὸ τῆς ἀλεκτοροφωνίας χρόνος
τῆς νυκτὸς) Λέσβ. β) Μεταφ. ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ δὴ
παιδίων, ἀνόητος, μωρὸς Εὐβ. (Ὁξύλιθ.) 2) Ἀπρόσ-
κλητος συνήθως εἰς γάμον Μακεδ. (Καταφύγ.) — ΚΘεο-
τόκ. ἔνθ' ἄν.: Σ' τοὺν γάμον τοὺν ἀκραχτου ποῦ τοὺν
βάζν; Καταφύγ. Ποιὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ξένος ποῦ θά μ'παῖνε
ἀκραχτος σὲ ξένα ἰντερέσσα; ΚΘεοτόκ. ἔνθ' ἄν.

ἀκρεββάτωτος ἐπίθ. Ἡπ. ἀκριββάτουτος Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ καὶ τοῦ ἐπιθ. *κρεββατώτος < κρεββατώνω.

Ὁ στερούμενος κρεββατιάς, ἥτοι ἰκρῳμάτος, ἐσχάρας,
ἐφ' ἧς νὰ στηρίζεται, συνήθως ἐπὶ ἀμπέλων ἔνθ' ἄν.:
Ἄσμ.

Μηλῆς ἀπὸ τὰ Γιάννινα, ραντζῆς ἀπὸ τὴν Ἀρτα,
κι πιρουγλή ἀκριββάτουτη ἀπ' ἄραιον πιριβόλι
(πιρουγλή = ἀναδενδράς) Ζαγόρ.

ἀκρέμαστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)
ἀκρέμαγος Πελοπ. (Τρίκκ. Συγκά Κορινθ.) Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. κρεμαστός < κρεμῶ.
Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μὴ ἀνηρτημένος κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.
Χαλδ.): Ἀφῆσε τὸ σακκάκι ἀκρέμαστο κοιν. Ἀφῆτ' ὁ
ἀκρέμαγα τὰ κρεμμύδια - τὰ τσυνδῶνια κττ. Τρίκκ. 2) Ὁ
μὴ ἀπηγχοτισμένος κοιν.: Δὲν ἔμεινε ἔς τὰ εἰκοσιένα κανένα
ἀκρέμαστος ἀπὸ τοὺς προεστοὺς τοῦ χωριοῦ, ὅλους τοὺς ἐκρέ-
μασαν οἱ Τοῦρκοι.

ἀκρέμιστος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀκρέ-
μιγος Πόντ. (Τραπ.) ἀγκρέμιστος Πελοπ. (Ἀρκαδ.) Πόντ.
(Τραπ.) ἀγκρέμιστος Κρήτ. ἀγκρέμιστος Εὐβ. (Κονίστρ.)
ἀγκρέμιστε Τσακων. ἀγκρέμιστος Κρήτ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κρεμιστός < κρε-
μίζω, δι' ὃ ἰδ. γκρεμίζω.

